

SIŁA WSPIERAJĄCYCH RODZICÓW

---

*Jak budować dobre relacje z dziećmi,
aby zapobiegać zachowaniom
autodestrukcyjnym w przyszłości*

SIŁA WSPIERAJĄCYCH RODZICÓW

Kampania „Wielka Moc”

styczeń 2020 (Stowarzyszenie Moc Wsparcia Czeladź)

ma na celu zwrócić uwagę na budowanie bezpiecznej więzi rodzic-dziecko. Wczesne bezpieczne doświadczenia więzi mają wpływ na późniejszy społeczny i emocjonalny rozwój dziecka. (Bezpieczny styl przywiązania –John Bowlby).

Rodzic Dostrojony (Responsywny)

Responsywność oznacza dostrojenie się we wzajemnej komunikacji rodzica do dziecka. Responsywny rodzic jest gotowy do szybkiego reagowania na płacz dziecka i potrafi go znieść. Dyskomfort dziecka nie stawia go w poczuciu bezradności, potrafi być w opiekuńczej relacji z dzieckiem.

SIŁA WSPIERAJĄCYCH RODZICÓW

Mądre wychowanie to mądra miłość, która akceptuje dziecko w pełni, podąża za dzieckiem, ale też stawia wymagania i je egzekwuje.

SIŁA WSPIERAJĄCYCH RODZICÓW

Mądra Miłość i Mądre Wychowanie wyraża się w **postawach rodziców wobec dzieci.**

Jedną z najbardziej interesujących typologii jest **model Anny Roe** (amerykańska psycholog kliniczna).

Podstawowymi pojęciami w zachowaniu rodzicielskim są tu **chłód i ciepło**, Roe z postawą ciepła łączy akceptację, która występuje jako miłość (**akceptacja kochająca**)- lub występuje jako uczucie wyrażane sporadycznie (**akceptacja przypadkowa**).

Z postawą chłodu łączy się unikanie kontaktu z dzieckiem, które może być **zaniedbujące lub odtrącające.**

Z postawą chłodu i ciepła jednocześnie łączy się koncentracja uczuciowa na dziecku. Ta związana z chłodem, to **koncentracja nadmiernie wymagająca**, a ta z ciepłem koncentracja **nadmiernie opiekuńcza.**

Wyodrębnić więc możemy 6 głównych typów zachowań rodziców

Postawy rodzicielskie według Anny Roe

POSTAWY RODZICÓW

- **Postawa nadopiekuńcza** jest źródłem apatii i braku inicjatywy dziecka, jego pasywności wobec świata i biernej postawy. Dziecko spełnia oczekiwania, zgadza się na wszelkie propozycje z zewnątrz, nie wierzy we własne siły, uważa, że inni wiedzą lepiej. W życiu dorosłym ustępuje innym, chętnie godzi się na ich pomysły (zagrożenie uzależnieniami).
- **Zbyt wymagający** rodzice budują w dziecku postawę wyuczonej bezradności (lub odwrotnie: wywołują zachowania prowokacyjne), ograniczają jego wolne wybory poprzez nakazy, zakazy i nadmierną kontrolę. Takie dzieci zaczynają myśleć negatywnie i przestają oczekiwać sukcesów. Raczej przewidują niepowodzenia w każdej aktywności.

POSTAWY RODZICÓW

- Kolejna postawa rodzica: **unikanie dziecka** – jest źródłem niskiej samooceny dziecka, kompleksu niższości, trudności w kontaktach społecznych, a także przeżywanie sprzecznych uczuć w stosunku do siebie i innych. Osoby takie są zazwyczaj dobrymi pracownikami ale nie odnoszą większych sukcesów.
- Najwięcej pozytywnych efektów przynosi **akceptacja dziecka**. Uczy ona otwartości wobec innych, ich pomysłów i problemów. Dziecko akceptowane łatwiej podejmuje wyzwania, rozwiązuje trudne sytuacje, zna swoją wartość i jest świadome umiejętności i zdolności. Takie dzieci łatwiej wchodzą w życie i zdecydowanie lepiej sobie w nim radzą.

SIŁA WSPIERAJĄCYCH RODZICÓW

- ▶ **Akceptacja dziecka : Miłość, troska i uważność na** dziecko, co jest podstawą kształtowania więzi
- ▶ **Respektowanie potrzeb** dziecka na poszczególnych etapach rozwoju
- ▶ **Wprowadzanie mądrych granic i zasad** w wychowaniu
- ▶ **Pozytywne wzmocnienia** oczekiwanych przez nas zachowań dziecka (pochwały, nagrody, przywileje itp.)
- ▶ **Stosowanie właściwych konsekwencji**
- ▶ **Konstruktywna i właściwa komunikacja** z dzieckiem
komunikaty typu „ Ja” - w rozmowie z dzieckiem starajmy się **rozumieć jego uczucia**
- ▶ **Własny przykład rodziców** jako podstawa modelowania właściwych i oczekiwanych zachowań dzieci
- ▶ Rozwiązujemy problemy dzieci włączając je do tego, przez to kształtujemy **odpowiedzialność za własne zachowanie**

BRAK CZASU RODZICÓW

- *Rodzice mają na co dzień mało czasu na zabawę ze swoim dzieckiem.*

Źródło: Instytut Badania Opinii Publicznej Millward Brown Londyn 2018r.

ROLA GRANIC W WYCHOWANIU DZIECI

---

*„ Nie ma wychowania tam,
gdzie nie ma oznakowanych
szlaków, po których można
się bezpiecznie poruszać”*

ROLA GRANIC W WYCHOWANIU DZIECI

Granice dają poczucie bezpieczeństwa.

„Jestem Twoim rodzicem. Jestem silny i odpowiedzialny. Możesz liczyć na to, że poprowadzę cię we właściwym kierunku”

Potrzeba bezpieczeństwa jest jedną z najważniejszych potrzeb dziecka. Poprzez stabilne granice, możemy mu je zapewnić.

- Brak poczucia bezpieczeństwa powoduje w dziecku duże napięcie i wzrost lęku, co często skutkuje agresją i ciągłym niepokojem.

ROLA GRANIC W WYCHOWANIU DZIECI

- ▶ **Granice wspomagają rozwój, uczą odpowiedzialności.**

Wytyczanie granic jest procesem dynamicznym. Zadanie, jakie stoi przed rodzicami, polega na takim wytyczeniu granic, by wykorzystać gotowość dziecka do podjęcia większej odpowiedzialności i kontroli nad własnym życiem

Elastyczne granice pozwalają dziecku decydować o sobie, dokonywać wyborów.

ROLA GRANIC W WYCHOWANIU DZIECI

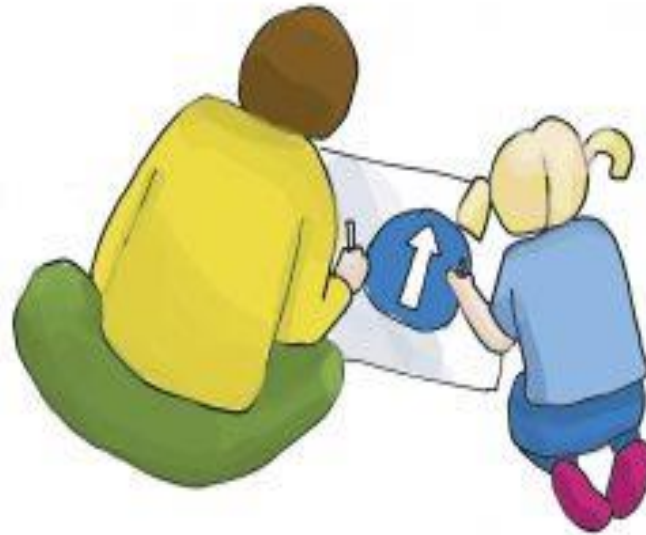
- ▶ **Granice pomagają dzieciom w odkrywaniu świata**

Zbieranie informacji dotyczących świata i jego funkcjonowania, odkrywanie przyczyn i skutków zjawisk i relacji. Tych informacji na początku dostarczają rodzice – potem inni.

Dzięki granicom i normom dzieci uczą się odróżniać dobro od zła, poznają różnorodne wartości.

ROLA GRANIC W WYCHOWANIU DZIECI

ROLA GRANIC W WYCHOWANIU DZIECI

- ▶ **Granice określają ścieżki akceptowanych zachowań**

Co wolno, co jest zabronione, na jakie zachowania rodzice nie wyrażają zgody, a jakie akceptują. Rodzice swoimi reakcjami pokazują, czego oczekują. Za przekraczanie ustalonych norm – wprowadzają konsekwencje.

UWAŻNOŚĆ NA DZIECKO

KRYTYCZNY OKRES DORASTANIA

- ▶ **Rewolucja w rozwoju biologicznym** (zmiany w ciele, rozwój cech płciowych, burza hormonalna) **emocjonalnym i społecznym**
- ▶ Zadaniem dorastania jest **budowanie własnej tożsamości**, co następuje poprzez bunt przeciw rodzicom, tradycji, wartościom, światu.
- ▶ Drugie zadanie to **separowanie się od rodziców**, co w efekcie skutkuje wejściem w związek z osobą spoza rodziny (chłopak, dziewczyna). Nastolatek poszukuje swoich wartości i miejsca.
- ▶ Młody człowiek chce pokazać **swoją odrębność** poprzez strój, muzykę, fryzurę, zależy mu bardzo na opinii rówieśników, chce przynależać do grupy, wyznającej podobne wartości i przekonania.
- ▶ Emocje są rozchwiane i często skrajne.
- ▶ Pojawiają się **konflikty z rodzicami i możliwość podejmowania zachowań ryzykownych**: papierosy, alkohol, dopalacze , narkotyki

UWAŻNOŚĆ NA DZIECKO

KRYTYCZNY OKRES DORASTANIA

- ▶ **Rodzice powinni akceptować i wspierać nastolatka** w przemianie fizycznej i psychicznej, akceptować zmiany.
- ▶ **Nastolatkom potrzebne są granice i reguły**, gdyż w nich samych wszystko jest chwiejne, dlatego **w domu powinna być stabilna atmosfera** i spokój oraz dobre wzorce właściwych zachowań
- ▶ Jednocześnie trzeba **wspierać niezależność i samodzielność nastolatka**, gdyż potrzebuje on swobody, czasu na kontakty rówieśnicze i rozwój zainteresowań
- ▶ Nastolatek potrzebuje uwagi i miłości, nie wolno go „zostawiać”, mimo że wyraźnie manifestuje swoją niezależność
- ▶ Warto uczyć dziecko odpowiedzialności za własne wybory i decyzje, nie wyręczać i mądrze wymagać
- ▶ W sytuacjach konfliktowych **trzeba negocjować i ustalać wspólnie ważne kwestie**, przez to dziecko czuje się doceniane

PRZYCZYNY SIĘGANIA PO ŚRODKI UZALEŻNIAJĄCE

I. POSZUKIWANIE NOWYCH , PRZYJEMNYCH WRAŻEŃ

Nastolatek pragnie przygód, rzeczy nowych, ekscytujących. Lubi ryzyko i nienawidzi nudy. Narkotyki pozornie zaspakaja takie potrzeby- dzięki niemu może poczuć się "ważny", "tajemniczy", "dorosły", może też bez odrobiny wysiłku ze swojej strony, odczuwać przyjemność i dreszczyk emocji.

II. CHĘĆ UWOLNIENIA SIĘ OD STRESU, NAPIĘĆ I PROBLEMÓW

Narkotyki na krótką chwilę odrywa od rzeczywistości, rozluźnia, tłumia uczucia. Reagując na stres nastolatek zapala papierosa z marihuaną, przed klasówką zażywa amfetaminę. Kiedy pojawiają się problemy, pali haszysz, pije alkohol i na chwilę o nich zapomina.

III POTRZEBA BYCIA ZAAKCEPTOWANYM PRZEZ GRUPĘ

Chce czuć się silny, pasować do lansowanego przez media wzorca: człowieka wyluzowanego, silnego, nie przejmującego się problemami korzystającego z natychmiastowych rozwiązań. Kiedy boli go głowa- bierze tabletkę. Kiedy jest zmęczony pije napój energetyzujący lub łyka witaminy. Kiedy ktoś z ważnej dla niego grupy, proponuje mu środki odurzające, nie odmawia...

RODZIC WSPIERAJĄCY

- ▶ Najbardziej wskazaną postawą bliskich dziecku osób jest **uważne i empatyczne towarzyszenie dziecku/nastolatкови w trudnościach.**

WSKAZÓWKI DLA RODZICA

- ▶ **Zapewnij dziecku poczucie bezpieczeństwa** (nie tylko fizycznego, ale także emocjonalnego).
- ▶ **Kreuj w dzieciach postawy wiary w siebie**, pozytywne myślenie, umiejętność samodzielnego pokonywania trudności, ale także zwracania się z prośbą o pomoc.
- ▶ **Rozwijaj u dzieci samokontrolę**, wgląd w siebie i swoje uczucia, ucz ich doceniania siebie i nagradzania proporcjonalnie do wysiłku.
- ▶ **Ucz prawidłowych relacji z otoczeniem** i komunikacji z innymi.
- ▶ Ucz dzieci **planowania działań i ich realizowania**
- ▶ Zapoznaj dzieci z **technikami radzenia sobie ze stresem i trudnymi emocjami oraz ze sposobami relaksacji.**

SYGNAŁY OSTRZEŻENIA WCZE, CZYLI NA CO ZWRÓCIĆ UWAGĘ

Pierwsze próby z narkotykami dziecko ukrywa przed dorosłymi. Łatwiej je zauważyć, jeśli masz z dzieckiem dobry kontakt.

Zmiany w zachowaniu:

- nagłe zmiany nastroju i okresy wzmożonego ożywienia przeplatane ze zmęczeniem i ospałością;
- nadmierny apetyt lub jego brak;
- spadek zainteresowań ulubionymi zajęciami;
- pogorszenie się ocen, wagary, konflikty z nauczycielami;
- izolowanie się od innych;
- częste wietrzenie pokoju, używanie kadzidełek i odświeżaczy powietrza;
- wypowiedzi zawierające pozytywny stosunek do narkotyków;
- bunt, łamanie ustalonych zasad, napady złości, agresja;
- nagła zmiana grona przyjaciół na innych, zwłaszcza na starszych od siebie;
- niewytłumaczone spóźnienia, późne powroty lub też noce poza domem;
- kłamstwa, kradzieże;

SYGNAŁY OSTRZEGAWCZE, CZYLI NA CO ZWRÓCIĆ UWAGĘ

- tajemnicze, krótkie rozmowy telefoniczne, nagłe wyjścia;
- zmiany w wyglądzie zewnętrznym;
- spadek ciężaru ciała, częste przeziębienia, przewlekły katar, krwawienie z nosa, bóle ciała, zaburzenia pamięci
- przekrwione oczy, zwężone lub rozszerzone źrenice;
- bełkotliwa, niewyraźna mowa;
- słodkawa woń oddechu, włosów, ubrania, zapach alkoholu, nikotyny, chemikaliów;
- ślady po ukłuciach, ślady krwi na bieliźnie, "gęsia skórka";
- brak zainteresowania swoim wyglądem i nie przestrzeganie zasad higieny,
- narkotyki lub przybory do ich używania,
- fifki, fajki, bibułki papierosowe;
- małe foliowe torebeczki z proszkiem, tabletkami, kryształkami lub suszem;
- białe lub kolorowe pastylki z wytłoczonymi wzorami;
- igły, strzykawki.

CO ZROBIĆ, GDY DZIECKO MA JUŻ ZA SOBĄ PIERWSZY KONTAKT Z NARKOTYKAMI

Nie możesz wtedy:

- wpadać w panikę i prowadzić rozmowę z dzieckiem, które jest pod wpływem środka odurzającego;
- udawać, że to nieprawda, nie wierzyć faktom, bezgranicznie ufać dziecku, szukając winy w sobie;
- wierzyć zapewnieniom dziecka, że ma kontrolę nad narkotykami i że poradzi z tym problemem;
- nadmiernie ochraniać dziecka przed konsekwencjami, np. usprawiedliwiać nieobecności w szkole, spłacać długi dziecka;
- poddawać się

CO ZROBIĆ, GDY DZIECKO MA JUŻ ZA SOBĄ PIERWSZY KONTAKT Z NARKOTYKAMI

Wtedy powinienes:

- wysłuchać dziecko i spokojnie z nim porozmawiać;
- poszukać przyczyny (czy powody nie są związane z sytuacją w rodzinie, jeśli tak pomyśl, co można zmienić?);
- działać! - nie liczyć na to, że problem sam się rozwiąże, szukać pomocy specjalistów;
- wspólnie ze specjalistą i z dzieckiem ustalić reguły postępowania i konsekwentnie ich przestrzegać;
- stosować zasadę "ograniczonego zaufania" - starać się zawsze wiedzieć, gdzie jest i co robi Twoje dziecko.

**„Miłość i wsparcie rodziców
to jeden z ważniejszych
czynników chroniących
przed uzależnieniem”**

WAŻNE TELEFONY

Telefony Zaufania:

▶ **Narkomania | 800 199 990**

czynny codziennie w godz. 16-21

▶ **Uzależnienia behawioralne | 801 889 880**

czynny codziennie w godz. 17-22

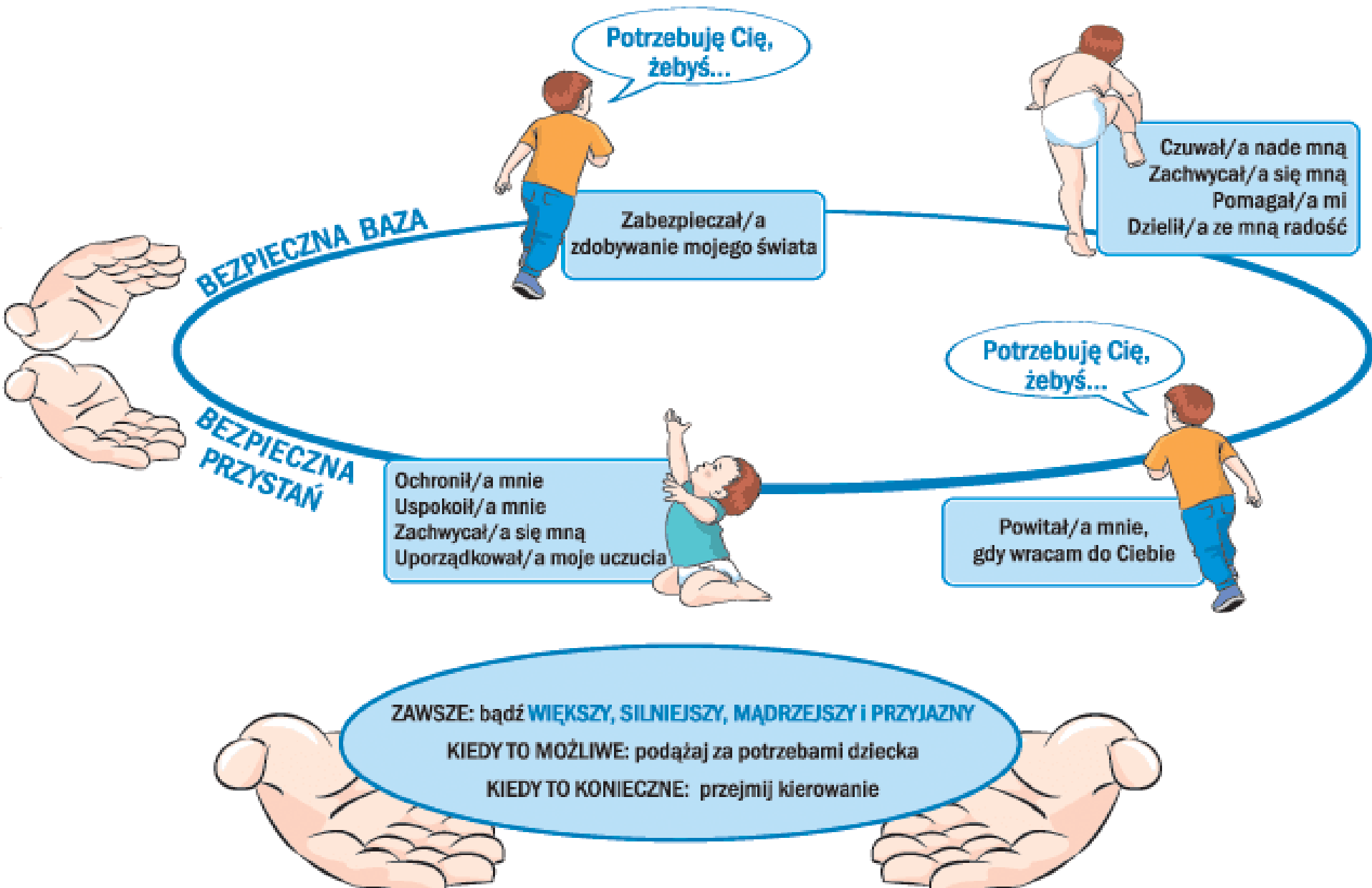
BIBLIOGRAFLA

- ▶ *Dzieci, alkohol, narkotyki. Przewodnik dla rodziców*", Maxwell. Ruth, Gdańsk 1994
- ▶ *Szczęśliwe dzieciństwo. Dojrzałe rodzicielstwo. Drogi proste i bezdroża.* Barbara Smolińska. Wydawnictwo: Czarna Owca Seria
- ▶ *Jak chronić dziecko przed nałogowymi zachowaniami?* : poradnik dla rodziców. Front Cover. Kinga Sochocka, Karolina Van Laere, Fundacja Poza Schematami.
- ▶ "Narkotyki? Na pewno nie moje dziecko". Marzena Pasek
- ▶ *"Dobra relacja. Skrzynka z narzędziami"* Małgorzata Musiał Mamania
- ▶ www.wielkamoc.eu

KRĄG BEZPIECZENSTWA®

RODZIC UWAŻNY NA POTRZEBY DZIECKA

Dziękuję za uwagę

mgr Tamara Wacholc

Pedagog, terapeuta rodzinny

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Policach